

کانون نویسندگان ایران

یک پرسش، چند پاسخ

روز کدام قلم؟

چند روز پیش 14 تیر بود؛ روزی که در تقویم رسمی "روز قلم" نامگذاری شده است. در باره‌ی این روز نظر چند تن از اعضای کانون نویسندگان ایران را جویا شدیم. از آنها پرسیدیم: 14 تیر ماه «روز قلم» است، آیا با این مناسبت موافق هستید یا مخالف؟ چرا؟

پاسخ‌ها را به ترتیبی که به دستمان رسیده است در متن زیر آورده‌ایم.

(توضیح: پاسخ‌ها نظر شخصی پاسخ‌دهندگان است و لزوماً با نظر کانون نویسندگان ایران یکسان نیست)

اکبر معصوم بیگی:

این روز، حکومت ساخته است و به پیشنهاد محمدرضا سرشار (رهگذر) لات و گزمه‌ی فرهنگی حکومت از طرف مرحوم «انجمن قلم» (که رهگذر، آن زمان رئیس آن بود) در سال 1381 به «ستاد انقلاب فرهنگی» (بخوان ستاد ضد انقلاب فرهنگی) پیشنهاد شد و آن ستاد هم آن را روز به اصطلاح قلم نامید. از نظر من این روز جعلی، کوچک‌ترین اعتباری ندارد.

*****

فریبرز رئیس دانا:

واضح است که من به عنوان یک عضو وفادار به منشور «کانون نویسندگان ایران» نمی‌توانم انجمن قلم را که مرکب از سردستگاه قلم شکنی و موید کشتار نویسنده و سازمان دهنده‌ی سیاسی رژیم کشتارگرند به رسمیت بشناسم بلکه بر عکس آن‌جا را دکان بی‌شرمانه‌ی سلطه‌گران بر قلم می‌دانم. به همین دلیل پیشنهاد ریاکارانه‌ی این جلادان قلم و قلم به‌دستان را پرده‌ی ریاکاری و ابزار انحراف از راه پُر ستاره و خونین آزادی اندیشه و بیان می‌دانم. چو دانی و پرسشی سئوالت خطاست... آنها حتی ۱۳ تیر روز باستانی و روز پیشنهادی ابوریحان را به هیچ انگاشتند. ما!

اِکجا آنها کجا؟

*****

علی کاکاوند:

هر نوع نامگذاری مرتبط با ادب و هنر از سوی این حاکمان، ظلمی مضاعف به اهل قلم و هنر است. آنان که شعار رئیسشان " بشکنید این قلم‌ها را" بود و به آن نیز عمل کرده‌اند، نه فقط با سانسور، قلم‌ها را شکسته‌اند که صاحب قلم‌ها را هم کشته، تبعید یا منزوی کرده‌اند و به تازگی برای سه تن از آنان حکم شش سال زندان تعیین کرده‌اند، حالا

از قلم و اهلیش تجلیل می‌کنند؟ فروید در "توتم و تابو" به نقل از فریزر از یک رسم در بین قبایل و انسان‌های اولیه نام می‌برد که آن را "دوگانگی عواطف" می‌نامد؛ در بین مردم این قبایل رسم بود که اگر کسی را از قبیله مقابل می‌کشتند، سرش یا جسدش را به میان جمعیت می‌آوردند و بر آن زاری و مویه می‌کردند، در مراسمی خاص ابراز محبت یا پشیمانی می‌کردند. اما این باعث نمی‌شد که آنها بار دیگر کسی را نکشند. رفتار حکومت در برابر قلم و اندیشه و هنر همین قدر بدوی، عجیب و البته برانزده‌ی حاکمانی ست که هر چیزی را جعل و مصادره به مطلوب می‌کنند. نامگذاری خیابان‌ها به نام شاعران، نویسندگان و هنرمندان مستقل که همیشه مورد خشم حکومت بوده‌اند یا نمایش با اسم و کتاب شاملو و بازداشت و ضرب و شتم شرکت کنندگان در مراسم بزرگداشت او نیز از جنس همین رفتارهای عجیب و دوگانه ست.

در روز حکومتی قلم، مراسمی دارند و جایزه‌ای به یک اثر به ظاهر ادبی می‌دهند که باید طبق ایدئولوژی خودشان نوشته شده باشد. متأسفانه این کارها با بودجه مردم ایران و کودکان محروم از کتاب و مدرسه، انجام می‌شود. من هر گونه نامگذاری و مراسم از این دست را تحمیق، وهن و دست درازی به اموال مردم می‌دانم.

*****

:آیدا عمیدی

حکومت به شکل رسمی و غیررسمی در سرنوشت کتاب نویسندگان، از جرح و تعدیل تا سانسور، و از مجوز انتشار تا مجوز حضور در نمایشگاه و کیفیت و کمیت معرفی و تبلیغ کتاب، دخالت می‌کند. اگر پیامدهای ابتدایی این سیاست شکل گرفتن خطوط قرمز مرئی و نامرئی در انتخاب مضامین و تبعید بسیاری از نویسندگان یا آثارشان به خارج از مرزهای ایران بود، اکنون این پیامدها به مرحله‌ی جرم‌انگاری نوشتن و صدور حکم زندان برای نویسندگان رسیده است.

آیا صاحبان و شرکای چنین سیستمی می‌توانند روزی را به نام روز قلم نامگذاری کنند؟ سیستمی که حول محور طبیعی و قابل دفاع بودن سانسور شکل گرفته حتی نمی‌تواند بی‌غرض به نویسنده‌ی مستقل نزدیک شود. در چنین شرایطی اگر قرار باشد نویسندگان روزی از آن خود در تقویم داشته باشند، این روز تنها می‌تواند روز مبارزه با سانسور و احیای حقوق صنفی نویسندگان باشد.

*****

:رضا خندان (مهابادی)

فقط در یک دنیای وارونه ممکن می‌شود کسانی که قلم و اهل قلم را به هزاران مصیبت و تنگنا دچار کرده‌اند برای گرامی‌داشت قلم، روز تعیین کنند؛ به‌طور واقعی اما این کار فقط تصرفی دیگر است. روز قلم پیشنهاد "انجمن قلم" (انجمن نویسندگان حکومتی) بود. "شورای عالی انقلاب فرهنگی" (با آن وظایف معلوم) تایید و در تقویم جایش داد. از آن روزگار 17 سال می‌گذرد و در همه‌ی این سال‌ها اهل قلم مستقل به "روز قلم" بی‌اعتنا بودند چندان که در هر سال‌گرد دکانش سوت‌وکورت‌تر شد. امسال اما در کنار "انجمن قلم" تشکلی دیگر در ظاهر "مستقل" و "غیرخودی" برای گرامی‌داشت این روز مجلس آراست و کف کوفت. گویا وظیفه‌ی "جا انداختن" این روز را به عهده گرفته است؛ اما عرض خود می‌برد .... هیچ نویسنده‌ی واقعا مستقلی نمی‌تواند و نباید با سانسورچیان و زندانبانان قلم و نویسنده همراه شود. در جایی که نویسندگان را می‌ربایند، شکنجه می‌کنند و به قتل

می‌رسانند، یا به زندان می‌اندازند، جایی که سانسور بیداد می‌کند، "روز قلم" باید یادآور کوشش‌ها و مبارزاتی باشد که در راه آزادی قلم انجام گرفته است.